

Πριήνη

Μια Αρχαία Ελληνική Πόλη στη Μ.Ασία

Στις 27 Νοεμβρίου 2000 παρουσιάστηκε στην αίθουσα προβολών του "Ελληνικού Κόσμου" στο ΙΜΕ το βιβλίο "Πριήνη". Πρόκειται για μια εσωτερική παραγωγή του ΙΜΕ που καταγράφει για πρώτη φορά στα ελληνικά με συνοπτικό τρόπο όλο το υλικό, από την ανασκαφή αυτής της ελληνιστικής πόλης, το 1894, μέχρι σήμερα.

Γιατί επιλέχθηκε από το ΙΜΕ μια έκδοση που αναφέρεται στην αρχαία Πριήνη της Μικράς Ασίας; Η απάντηση είναι ότι αυτή η αρχαία πόλη-κράτος προσφέρει, κατά έναν σπάνιο τρόπο, ένα πλήρες σύνολο αρχαιολογικών πληροφοριών, μέσα από τις οποί-

ες αποκαλύπτεται η ζωή σε μια αρχαία ελληνική πόλη. Η Πριήνη ιδρύθηκε το 334 π.Χ., όταν η παλαιότερη πόλη - της οποίας μέχρι τώρα αγνοείται η θέση - μεταφέρθηκε στη νέα θέση. Η πλειονότητα των ερειπίων της προέρχεται από την (ύστερη) κλασική και ελληνιστική περίοδο και παρουσιάζει

Το εξώφυλλο του βιβλίου «Πριήνη», ΙΜΕ, 2000.

μια εικόνα μνημειακής τοπογραφίας, η οποία παρέμεινε σχεδόν αναλλοίωτη, δεδομένου ότι δεν υπέστη ποτέ κάποια ολοκληρωτική καταστροφή ή ουσιαστική ανοικοδόμηση, όπως συνέβη σε άλλες ελληνικές πόλεις της περιοχής (Μίλητος, Εφεσος, κλπ.). Έτσι, όπως τονίζεται και στο βιβλίο, "η βασική πολεοδομική διάταξη, τα βασικά δημόσια κτήρια και τα τείχη της ανήκουν όλα στη μία και μοναδική φάση ακμής της, κατά τον 2ο αιώνα π.Χ., προσφέροντας στον μελετητή ένα ασυνήθιστα πλήρες ιστορικό στιγμιότυπο". Η Πριήνη προσφέρει σε κάθε ερευνητή (αρχαιολόγο ή αρχιτέκτονα) μια μοναδική ευκαιρία για μια εμπορεία ενός αρχαίου ελληνικού

Προοπτικό του εσωτερικού χώρου του Βουλευτηρίου κατά την Α' φάση (Πριήνη, ΙΜΕ, σελ. 75).

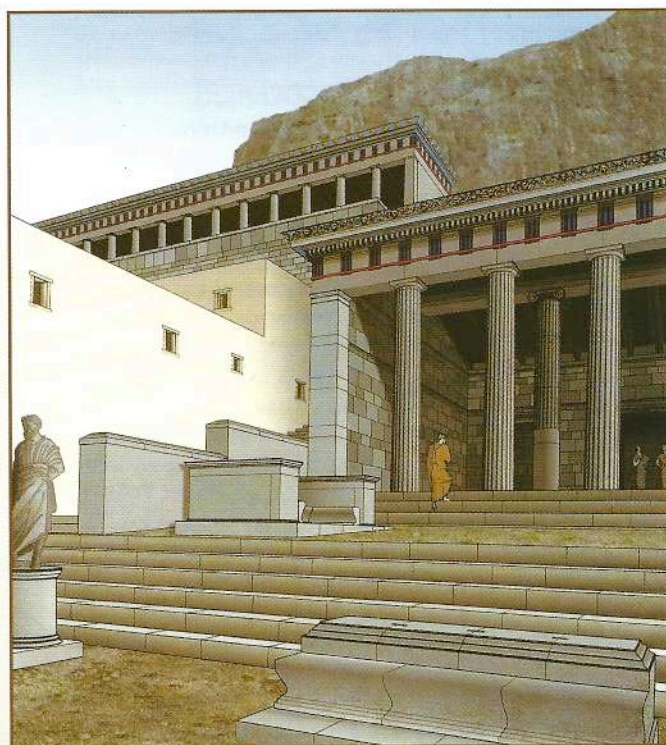
οικιστικού συνόλου, περιλαμβάνοντας όλα τα σχετικά δείγματα από μια μεγάλη ποικιλία μνημείων: το Εκκλησιαστήριο της πόλης, τον ναό της Αθηνάς Πολιάδος, τα οικιστικά σύνολα και τις οικίες, κλπ.

Η πρωτοτυπία της παρούσας έκδοσης έγκειται στην προσπάθεια παρουσίασης-ανασύνθεσης της αρχαίας Πριήνης, όχι μόνο μέσα από τα φωτογραφικά σχέδια των αρχαιολογικών αποτυπώσεων και των γραφικών αποκαταστάσεων (συνήθως αναγνωσίμων μόνο από το μάτι του ειδήμονα ή

ειδικού επιστήμονα), αλλά επίσης μέσα από προοπτικά σχέδια κάποιων κτηρίων σε αναπαράσταση καθώς και του τρισδιάστατου προτύπου της πόλης (αποτελέσματος της αγαστής συνεργασίας ανάμεσα στην αρχαιολογία και την ψηφιακή τεχνολογία). Έτσι, πέρα από τις πολλές και σημαντικές πληροφορίες για την αρχαία Πριήνη, την τοπογραφία, την πολεοδομία, την ύδρευση, τον αερισμό και ηλιασμό της, αλλά και για το αμυντικό σύστημα και τις νεκροπόλεις της πόλης, έχουμε την ευκαιρία να "περιηγηθούμε" στην εποχή της ακμής της με τη βοήθεια ενός πλούτου εικόνων, σχεδίων και ζωγραφικών αναπαραστάσεων. Θα απολαύσουμε έναν περίπατο στη σκιά της Νότιας Στοάς, που σε σχήμα "Π" περιέκλειε τον κεντρικό χώρο της Αγοράς και θα περιηγηθούμε στα μνημεία του χώρου. Από εκεί θα

στραφούμε προς το Εκκλησιαστήριο (Βουλευτήριο), το καλύτερα σωζόμενο οικοδόμημα της Πριήνης, και θα καθίσουμε σε ένα από τα 640 μαρμάρινα έδρανα του που σε σχήμα "Π" πλαisiώναν τις τρεις πλευρές του ορθογώνιου κτηρίου. Το προοπτικό έγχρωμο σχέδιο του εσωτερικού χώρου είναι πράγματι εξαιρετικά χρήσιμο για να φαντασθούμε αυτό το σπουδαίο (σε μορφή και λειτουργία) οικοδόμημα, βασικό για τη λειτουργία του δημοκρατικού πολιτεύματος.

Όμως, σίγουρα μένουμε έκπληκτοι από την ομορφιά του ναού της Αθηνάς Πολιάδος, είτε θαμιάζοντας τα ερείπια του ναού που υπερήφανα στέκονται ακόμη στον χώρο, είτε με την έγχρωμη αναπαράσταση (της νοτιοανατολικής γωνίας) του ναού, με τους απείργραπτης ομορφιάς ιωνικούς κίονες και το ιωνικο-ασιατικό γείσο

Αποψη του δυτικού πέρατος της Ιεράς Στοάς (σχέδιο κατά τον Krischen/ Πριήνη, ΙΜΕ, σελ. 66).

που τους στεφανώνει, και μαζί και του βωμού. Η περιήγηση βέβαια δεν τελειώνει εδώ: το Ασκληπιείο (ή Ιερό του Διός), το Ιερό της Δήμητρας και της Κόρης (με προοπτικό του ναού) και άλλα ιερά και δημόσια οικοδομήματα, όπως το σπουδαίο Θέατρο της πόλης (με όψεις και προοπτικά της σκηνής και του προσκήνιου), το Γυμνάσιο με το γειτονικό Στάδιο, αλλά και οι ανιές και τα προστώα των απλών σπιτιών, παρουσιάζονται στον αναγνώστη μέσα από τις σελίδες του βιβλίου, ζωντανεύοντας κάθε γωνιά της Πριήνης. Τα αρχιτεκτονικά σχέδια της έκδοσης έγιναν με Autocad 14 και με Corel 7. Η γραφιστική επεξεργασία έγινε με το πρόγραμμα Photoshop 4. Το τρισδιάστατο πρόπλασμα σχεδιάστηκε με το πρόγραμμα ArcView (3D-Analyst).

Δημήτριος Ν. Γαρουφαλής
Δ/ντής Σύνταξης - Αρχαιολόγος

Η νοτιοανατολική γωνία του ναού της Αθηνάς Πολιάδος με τον βωμό εμπρός στην ανατολική όψη (σχέδιο κατά Krischen, βωμός κατά Carter / Πριήνη, ΙΜΕ, σελ. 103).

CORPUS

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ • ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΣΜΩΝ

ΒΑΒΥΛΩΝΑ

Η Πύλη
των Θεών

ΤΑ ΜΥΣΤΙΚΑ
ΤΗΣ ΤΑΡΙΧΕΥΣΗΣ

ΠΩΣ ΓΙΝΕΤΑΙ
ΜΙΑ ΑΝΑΣΚΑΦΗ;

ΝΕΟΛΙΘΙΚΗ ΕΥΡΩΠΗ

ΔΟΥΛΟΙ ΚΑΙ ΔΟΥΛΕΙΑ
ΣΤΗΝ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΑ

ΤΟ ΤΕΙΧΟΣ ΤΩΝ ΔΥΜΑΙΩΝ

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΠΟΛΗ

